

شماره: ۱۳۷۳۲۸
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۲/۴

بازرسی

وزارت آموزش و پرورش

به بیوست تصویر مصوبه نهصد و هشتاد و هشتمین (۹۸۸) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۴ موضوع «برنامه زیرنظام برنامه درسی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران» برای ابلاغ و اجرا ارسال می شود.

محمود امانی
دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش

برنامه زیرنظام برنامه درسی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران
مصوب نهمصد و هشتاد و ششمین (۹۸۸) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۹/۱۲/۴
(بررسی شده در جلسات ۹۸۳ و ۹۸۸)

چشم انداز:

زیرنظام برنامه درسی در افق ۱۴۰۴ مجموعه فرصت‌های تربیتی نظام‌مند و طرح‌ریزی شده از سطح ملی، منطقه‌ای و محلی تا مدرسه و کلاس درس و نتایج مترتب بر آن‌ها است که متربیان را برای کسب شایستگی‌های لازم جهت درک و اصلاح موقعیت بر اساس نظام معیار اسلامی در معرض آن‌ها قرار می‌دهد تا با تکوین و تعالی پیوسته هویت خویش، مرتبه قابل قبولی از آمادگی برای تحقق حیات طیبه در همه ابعاد را به دست آورند. این زیرنظام شامل ابعاد چهارگانه طراحی، تدوین، اجرا و ارزش‌یابی است که با توجه به عوامل مؤثر بر کیفیت در یک بافت منسجم و یکپارچه هم‌سو و هم‌آهنگ با غایت و اهداف نظام تربیت رسمی عمومی و سایر زیرنظام‌های شش‌گانه سامان‌دهی شده است.

هدف:

فراهم آوردن زمینه تربیت نسلی موحد، مؤمن و معتقد به معاد و آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت‌جو، خردمند، دانش‌پژوه و علاقمند به علم و آگاهی، عدالت‌خواه و صلح‌جو، انقلابی، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن‌دوست، مهرورز، جمع‌گرا و جهانی‌اندیش، ولایت‌مدار و منتظر و تلاش‌گر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خودباور و دارای عزت نفس، امانتدار، دانا و توانا، پاکدامن و باحیا، انتخابگر و آزادمنش، متعهد به اخلاق اسلامی، خلاق و کارآفرین، مقتصد و ماهر،

سالم و بانشاط، قانون‌مدار و نظم‌پذیر، وفادار به ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی و آماده ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی براساس نظام معیار اسلامی.

سیاست‌های اجرایی:

۱. تقویت مشارکت و تعامل مؤثر معلمان، دانش‌آموزان، خانواده‌ها، متخصصان موضوعی و سایر گروه‌های ذی‌نفع، ذی‌ربط و ذی‌صلاح در طراحی، تولید، اجرا و ارزشیابی برنامه درسی
۲. مشارکت فعال در تصمیم‌سازی‌های مرتبط با سایر زیرنظام‌ها به دلیل تأثیرگذاری آن‌ها بر کیفیت اجرا و به‌سازی برنامه درسی در سطوح ملی تا محلی
۳. کاهش تمرکز در نظام برنامه‌ریزی درسی و حرکت به سمت برنامه‌ریزی درسی مدرسه محور
۴. ابتناء سیاست‌ها، برنامه‌ها و روش‌ها در کلیه ابعاد زیرنظام برنامه درسی بر مبانی دینی، فلسفی، ارزشی و اجتماعی ضمن حفظ قدرت سازگاری با تغییرات و تحولات مقبول در کلیه سطوح جهانی تا محلی
۵. هدایت برنامه درسی با تأکید بر مضامین فراارشته‌ای یا پیامدها به سمت یکپارچگی (تلفیق برنامه‌های آموزشی، فوق برنامه و فعالیت‌های پرورشی) هر چه بیشتر و رویارویی مؤثرتر عناصر برنامه درسی با موقعیت‌ها بر اساس "نظام معیار اسلامی"
۶. توانمندسازی معلمان، دانش‌آموزان، خانواده‌ها برای ایفای نقش اصلی و محوری در نیل به وضع مطلوب در تولید و بهره‌برداری از برنامه درسی

اقدامات اساسی:

۱. بازطراحی، اجرا و ارزش‌یابی از برنامه درسی ملی به عنوان بخش اساسی زیرنظام
۲. استقرار سازوکارهای مناسب طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از برنامه‌های درسی در سطوح ملی تا محلی
۳. تعیین استانداردهای (پیامدهای) ملی تربیت و یادگیری

۴. توسعه سیاست چند تألیفی و زمینه سازی برای مشارکت فعال استان ها، معلمان، مربیان، افراد و تشکلهای ذی علاقه و ذی صلاح با تأکید بر بخش غیردولتی در تولید، تکمیل و غنی سازی مواد، منابع و مراکز متنوع یادگیری در چارچوب سیاست های آموزش و پرورش
۵. طراحی و اجرای نظام ارزشیابی نتیجه محور براساس استانداردهای ملی برای گذر از دوره های تحصیلی، رویکرد ارزشیابی فرایندمحور در ارتقای پایه های تحصیلی دوره ابتدایی و رویکرد تلفیقی (فرایندمحور و نتیجه محور) در سایر پایه های تحصیلی
۶. فراهم آوردن استلزامات حقوقی، قانونی و پشتیبانی لازم برای تحقق اهداف و برنامه های زیرنظام
۷. تنظیم و اجرای کلیه برنامه های سالانه معاونت ها، سازمان ها، ادارات کل براساس مفاد برنامه این زیرنظام
۸. نظارت و ارزشیابی راهبردی برنامه های زیرنظام برنامه درسی

برنامه‌ها:

از مجموع ۱۳۱ راهکار سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۴۹ راهکار با زیرنظام برنامه درسی مرتبط است که برای اجرایی شدن آن‌ها، ۱۱۴ برنامه به شرح زیر پیش‌بینی و تدوین شده است تا در طول برنامه‌های توسعه کشور اجرایی و عملیاتی شود.

لازم به ذکر است بین راهکارها و برنامه‌های ذیل آن، لزوماً تناظر یک به یک برقرار نیست، از این‌رو برخی از برنامه‌های ذیل یک راهکار می‌تواند برای آن جنبه اصلی و برای برخی از راهکارها و برنامه‌های دیگر، حالت مکمل داشته باشد، لذا در مرحله عمل و اجرا می‌توان با تجمیع چند برنامه، در قالب یک طرح یکپارچه یا برنامه کلان، اجرایی شدن آن را تسهیل و امکان‌پذیر کرد.

برنامه‌های زیر نظام برنامه درسی

پرورش تربیت یافتگانی که: - دین اسلام را حق دانسته و آن را به عنوان نظام معیار می‌شناسند و به آن پایور دارند و آگاهانه، آزادانه، شجاعانه و فداکارانه برای تکوین و تعالی اخلاقی خود و دستیابی به مرتبای از حیات طیبه و استقرار حکومت عدل جهانی مبنای از آن تبعیت می‌نمایند و به رعایت احکام و مناسک دین و موازین اخلاقی مقید هستند - از دانش‌های پایه و عمومی سازگار با نظام معیار اسلامی، همچنین از توان تفکر، درک و کشف پدیده‌ها و رویدادها به عنوان آیات الهی و تجلی فعالیت خداوند در خلقت و نیز دانش، بینش و مهارت‌ها و روحیه مواجهه علمی و خلاق با مسائل فردی و خانوادگی و اجتماعی برخوردارند. - با درک مفاهیم اجتماعی و سیاسی و «احترام به قانون» و اندیشه‌ورزی در آن‌ها، شایستگی رویارویی مسئولانه و خردمندانه با تحولات اجتماعی و سیاسی را کسب می‌کنند و با رعایت وحدت و تفاهم ملی، در دفاع از عزت و اقتدار ملی می‌کوشند و با روحیه مسئولیت‌پذیری و تعالی‌خواهی و برخوردار از مهارت‌های ارتباطی، در حیات خانوادگی و اجتماعی (در سطوح محلی تا جهانی) با رعایت اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی، مشارکت مؤثر دارند. - با درک مفاهیم اقتصادی در چارچوب نظام معیار اسلامی، از طریق کار و تلاش و روحیه انقلابی و جهادی، کارآفرینی، قناعت و انضباط مالی، مصرف بهینه و دوری از اسراف و تبذیر و با رعایت وجدان، عدالت و انصاف در روابط با دیگران در فعالیت‌های اقتصادی در مقیاس خانوادگی، ملی و جهانی مشارکت می‌نمایند. - دارای حداقل یک مهارت مفید برای تأمین معاش حلال باشند، به گونه‌ای که در صورت جدایی از نظام تعلیم و تربیت رسمی در هر مرحله، توانایی تأمین زندگی خود و اداره خانواده را داشته باشند. - با درک مفاهیم بهداشت فردی و اجتماعی و مسائل زیست بوم طبیعی و شهری به منزله امانات الهی، شایستگی حفظ و ارتقای سلامت فردی و بهداشت محیطی را کسب می‌کنند و با ورزش و تفریحات سالم فردی و گروهی، به نیازهای جسمی و روانی خود و جامعه بر اساس اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی، پاسخ می‌دهند. - با قدرشناسی و درک زیباشناسانه آفرینش الهی و مصنوعات هنرمندانه بشری، درک مفاهیم فرهنگی و میان فرهنگی و بهره‌گیری از قدرت تخیل، توانمندی‌های لازم در خلق آثار فرهنگی و هنری را به دست می‌آورند و برای حفظ و تعالی میراث فرهنگی، تمدنی و هنری در سطح ملی و جهانی بر اساس نظام معیار اسلامی می‌کوشند.	هدف عملیاتی ۱
طراحی و تدوین و اجرای برنامه درسی ملی بر اساس اسناد تحول راهبردی و بازتولید برنامه‌های درسی موجود با تأکید بر: الف) متناسب‌سازی حجم و محتوای کتب درسی و ساعات و روزهای آموزشی با توانمندی‌ها و ویژگی‌های دانش‌آموزان ب) حاکمیت رویکرد فرهنگی تربیتی در تولید محتوا و تقویت شایستگی‌های پایه دانش‌آموزان ج) بهره‌مندی فزون‌تر از روش‌های فعال خلاق و تعالی بخش د) بهره‌گیری از تجهیزات و فناوری‌های نوین آموزشی و تربیتی در راستای اهداف ه) توجه بیشتر به تفاوت‌های فردی به‌ویژه هویت جنسیتی دانش‌آموزان و تفاوت‌های شهری و روستایی	راهکار ۱-۱
عنوان برنامه	ردیف
تولید و تصویب، اجرا و ارزشیابی از برنامه درسی ملی^۱	۱
تولید و تصویب اهداف دوره‌های تحصیلی^۲	۲

^۱ برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در جلسات ۸۵۷ الی ۸۷۲ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۰/۱۲/۹ الی ۹۱/۶/۲۸ به تصویب رسید.

^۲ - اهداف دوره‌های تحصیلی در تاریخ ۹۷/۲/۱۰ به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش رسید.

۳	تبیین رویکرد فطرت گرایی توحیدی و تعیین دلالت‌های آن در برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری بر اساس برنامه درسی ملی
۴	تولید و تصویب و اجرای ۱۱ برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری
۵	تدوین برنامه درسی تربیت اقتصادی با رویکرد مهارت آموزی
۶	طراحی الگوی عملی توسعه اهداف حوزه تربیت و یادگیری حکمت و معارف اسلامی در برنامه درسی دیگر حوزه‌ها
۷	تولید و انتشار بسته‌های یادگیری تمامی پایه‌های تحصیلی جهت استقرار نظام جدید آموزش و پرورش
۸	تولید و انتشار بسته‌های یادگیری با رویکرد انطباق ^۳ با حوزه‌های تربیت و یادگیری
۹	تولید نمونه کتاب‌های درسی پایدار چاپی
۱۰	طراحی سازوکارهای پایش و نظارت بر اجرای برنامه‌های درسی و بسته‌های یادگیری
۱۱	ارزشیابی از اجرای برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری
۱۲	تولید و اجرای محتوای تکمیلی یادگیری ویژه دانش آموزان با استعدادهای برتر
۱۳	تولید بسته‌های یادگیری و توانبخشی نوآموزان و دانش آموزان با نیازهای ویژه
۱۴	بازنگری و اصلاح برنامه درسی نظام جامع آموزش بزرگسالان
۱۵	طراحی و تدوین هنجار (نرم) ملی آمادگی جسمانی دانش آموزان به تفکیک سن و جنس و استان / جغرافیا

^۳ منظور از انطباق تولید بسته‌های یادگیری بر اساس اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی و برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری مبتنی بر اسناد قانونی است.

راهنما ۱-۲	تدوین برنامه‌های عملیاتی لازم در راستای ترویج، تقویت مستمر و تحکیم فضایل اخلاقی در محیط‌های تربیتی با استفاده از تمام ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی با تأکید بر اولویت کرامت و عزت نفس و شجاعت، حیا و عفت، صداقت، مسئولیت‌پذیری و نظم در تمام دوره‌های تحصیلی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان دوره‌های مختلف تحصیلی بر اساس برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری
۲	تدوین برنامه عمل و تولید شاخص‌های تربیت اخلاقی در دوره ابتدایی با اولویت کرامت نفس، صداقت و نظم و ارزیابی عملکرد با استفاده از تمام ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی
۳	تدوین برنامه عمل و تولید شاخص‌های تربیت اخلاقی در دوره متوسطه با اولویت عزت نفس، شجاعت، حیا و عفت، مسئولیت‌پذیری ارزیابی عملکرد با استفاده از تمام ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی

راهکار ۱-۳	توسعه فرهنگ اقامه نماز و اهتمام به برپایی نماز جماعت در مدرسه و تقویت انس با قرآن در دانش آموزان و توسعه فرهنگ و سواد قرآنی یا اصلاح برنامه ها و توانمندسازی معلمان در راستای تقویت مهارت روخوانی و روان خوانی در دوره ابتدایی آشنایی با مفاهیم کلیدی قرآن در دوره متوسطه اول و آموزش معارف قرآنی در متوسطه دوم بر اساس منشور توسعه فرهنگ قرآنی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای استفاده از ظرفیت حوزه های علمیه، ائمه جمعه و جماعات در تدوین، اجرا و ارزش یابی برنامه های سواد قرآنی دانش آموزان و اقامه نماز جماعت در چارچوب برنامه های، تجویزی، نیمه تجویزی و غیر تجویزی برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری
۲	شناسایی، سامان دهی و بهره گیری از ظرفیت مؤسسات فرهنگی قرآنی جهت تحقق اهداف آموزش های قرآنی و فرهنگ اقامه نماز با تأکید بر توسعه فعالیت ها و آموزش های تخصصی قرآن
۳	تربیت و توانمندسازی مربیان و معلمان به ویژه دوره پیش دبستانی و ابتدایی با استفاده از ظرفیت دانشگاه فرهنگیان و سایر مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی در انجام فعالیت های قرآن و اقامه نماز مدارس
۴	تدوین شاخص و طراحی سازوکار ارزیابی و نظارت براساس مفاد سند توسعه آموزش عمومی قرآن کشور و سند جامع اقامه نماز در مدارس و حوزه های تربیت و یادگیری مرتبط
۵	شناسایی، شکوفایی و هدایت استعداد های برتر قرآنی دانش آموزان با استفاده از ظرفیت های درون و برون آموزش و پرورش

راهکار ۴-۱	ایجاد سازوکارهای ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ ولایت‌مداری تولی و تبری، امر به معروف و نهی از منکر، روحیه جهادی و انتظار «زمینه‌سازی برای استقرار دولت عدل مهدوی (عج)» با تأکید بر بهره‌گیری از ظرفیت حوزه‌های علمیه و نقش الگویی معلمان و اصلاح روش‌ها
ردیف	عنوان برنامه
۱	تبیین و ترویج ویژگی‌های انسان عصر ظهور (در همه ابعاد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی) و زمینه‌سازی برای استقرار دولت عدل مهدوی با بهره‌گیری از ظرفیت تمام نهادهای کشور به‌ویژه حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها و تعیین نقش آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌ها
۲	شناسایی و تبیین مصادیق و شیوه‌های نوین تولی و تبری، جهاد، انتظار مهدوی عج، امر به معروف و نهی از منکر، متناسب با شرایط روز کشور و جهان معاصر در تولید بسته‌های تربیت و یادگیری با استفاده از ظرفیت بخش دولتی و غیردولتی
۳	بازطراحی و اجرای فعالیتهای تربیتی و دوره‌های آموزشی در موضوعات امام‌شناسی، امر به معروف و نهی از منکر، انتظار و روحیه جهادی بر اساس برنامه‌درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری با تأکید بر نقش الگویی مدیران و معلمان

شورای عالی آموزش و پرورش

www.sce.ir

راهنمای ۱-۵	ارائه آموزش زبان خارجی در چارچوب بخش انتخابی (نیمه تجویزی) برنامه درسی، با رعایت اصل تثبیت و تقویت هویت اسلامی - ایرانی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تصویب برنامه درسی زبان های خارجی (انگلیسی، آلمانی، فرانسه، روسی، ایتالیایی، اسپانیولی، چینی) در چارچوب برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری و حداکثر یک سال پس از تصویب
۲	طراحی سازوکارهای استفاده از ظرفیت های برون سازمانی (با تأکید بر بخش غیردولتی) در تدوین، اجرا و ارزش یابی برنامه درسی زبان های خارجی در چارچوب برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری
۳	تأمین و توانمندسازی منابع انسانی مورد نیاز آموزش زبان های خارجی با استفاده از ظرفیت دانشگاه فرهنگیان و سایر مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی

راهنمای ۱-۶	گسترش و تنوع دادن به حرف و مهارت های مورد نیاز جامعه و تعلیم متناسب و برنامه ریزی شده آن در همه دوره های تحصیلی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای کسب حداقل یک مهارت مفید جهت تأمین معاش حلال برای همه دانش آموزان و ارائه گواهینامه در پایان دوره نهم و دوازدهم
۲	طراحی سازوکارهای ارتباط و مشارکت جویی آموزش های فنی و حرفه ای و کار دانش و بسط و توسعه کارآفرینی با استفاده از ظرفیت های جامعه و بازار کار در بخش های صنعت خدمات و کشاورزی و هنر متناسب با قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی و حرفه ای و مهارتی و نظارت بر اجرای آن
۳	طراحی و استقرار سازوکارهای روزآمدسازی حرف و مشاغل مبتنی بر آمایش سرزمین، تحولات بازار کار، اشتغال، نیمه عمر دانشی و ترمیم شکاف مهارتی یا مشارکت دستگاه های ذی ربط در حوزه تربیت و یادگیری کار و فناوری

راهکار ۷-۱	ایجاد سازوکار برای تقویت انسجام اجتماعی و وحدت ملی و احیاء هویت افتخارآمیز اسلامی - ایرانی در دانش‌آموزان و معلمان با تأکید بر آموزش و اجرای سرود ملی و به اهتزاز درآوردن پرچم جمهوری اسلامی ایران در تمام مدارس
ردیف	عنوان برنامه
۱	ارائه الگوی انسجام اجتماعی، وحدت ملی و تبیین شاخص‌های هویت اسلامی ایرانی ویژه دانش‌آموزان، بازنگری و اصلاح عناصر برنامه حوزه‌های تربیت و یادگیری بر اساس الگو و شاخص‌های هویت اسلامی ایرانی با استفاده از ظرفیت برنامه‌های درسی تجویزی نیمه‌تجویزی و غیرتجویزی و برنامه درسی پنهان
۲	بازنگری و اصلاح برنامه‌های تربیت معلم و ضمن خدمت فرهنگیان بر اساس الگوی انسجام اجتماعی، وحدت ملی و شاخص‌های هویت اسلامی ایرانی
۳	بازطراحی و خلق موقعیت‌ها و فرصت‌های یادگیری برای اجرای سرود ملی و به اهتزاز درآوردن پرچم جمهوری اسلامی ایرانی و نهادینه‌سازی فرهنگ احترام به پرچم و سرود ملی در تمام مدارس به‌ویژه در دوره ابتدایی

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۱-۲	بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی مبتنی بر رویکرد فرهنگی-تربیتی و تقویت و توسعه جنبه‌های تربیتی و اخلاقی آن‌ها به منظور فراهم آوردن زمینه تربیت‌پذیری دانش‌آموزان بر اساس فرهنگ اسلامی - ایرانی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تبیین رویکرد فرهنگی تربیتی و دلالت‌های آن در مؤلفه‌های برنامه‌های درسی، روش‌های تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان و اصلاح و بازنگری آن

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۲-۲	تعمیق تقوای الهی و مهارت خویش‌داری انتخاب‌گری درست و تعالی‌بخش مستمر دانش‌آموزان با استفاده از فرصت ایام‌الله برگزاری مراسم آگاهی‌بخش و نشاط‌انگیز در اعیاد و وفات حضور فعال و مشارکت دانش‌آموزان در محافل مجالس و اماکن مذهبی و تقویت انس با دعا و توسل
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازنگری و اصلاح برنامه‌های برگزاری مراسم در مدارس (ایام الله و ...) با رویکرد نظام‌مند و مشارکت آگاهانه و دانش‌آموزان
۲	تبیین ویژگی‌ها و روش‌های خودکنترلی (خویش‌داری) و انتخاب‌گری در دانش‌آموزان و بازنگری و اصلاح روش‌های ارزشیابی، تشویق و تنبیه، مدیریت و شیوه اجرایی مدرسه

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۲-۴	تقویت ایمان، بصیرت دینی و باور به ارزش‌های انقلاب اسلامی و توانمندسازی مربیان و دانش‌آموزان برای وفاداری و حمایت آگاهانه از این ارزش‌ها و مواجهه هوشمندانه با توطئه‌های دشمنان با استفاده از ظرفیت برنامه‌های آموزشی و تربیتی آموزش و پرورش و مشارکت خانواده و سایر نهادها و دستگاه‌ها به‌ویژه حوزه‌های علمیه و حضور فعال و سازمان‌یافته دانش‌آموزان و مدارس در برنامه‌های سیاسی و اجتماعی و انقلابی
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازطراحی فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی دانش‌آموزی براساس اهداف دوره‌های تحصیلی و برنامه درسی ملی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و رویکرد دانش‌آموز فعال و مسئولیت‌پذیر
۲	ایجاد سازوکارهای ترویج فرهنگ ایثار، شهادت و آموزه‌های جوانمردی و پهلوانی، فضائل اخلاقی و نهضت جهادی و داوطلبانه
۳	بازطراحی سازوکارهای مشارکت، توانمندسازی و حمایت از تشکلهای دانش‌آموزی در تولید و اجرای برنامه‌های سیاسی، اجتماعی و انقلابی با تأکید بر حضور فعال و هوشمندانه در جامعه و فضای مجازی

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۵-۲	ایجاد سازوکارهای لازم برای تقویت آداب و سبک زندگی اسلامی - ایرانی، در تمام ساحت‌های تعلیم و تربیت به عنوان رویکرد حاکم در فرآیند طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های درسی و آموزشی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین شاخص‌ها و استانداردهای سبک زندگی اسلامی ایرانی و اصلاح، بازنگری فرایندها، ساختارها و برنامه‌های آموزشی و پرورشی و نیز بازتولید بسته‌های یادگیری براساس آن‌ها در تمام ساحت‌های تعلیم و تربیت
۲	تولید، ارزشیابی و اصلاح بسته‌های یادگیری حوزه تربیت و یادگیری آداب و مهارت‌های زندگی و بنیان خانواده با رویکرد سبک زندگی اسلامی - ایرانی
۳	طراحی سازوکارهای اشاعه و ترویج آداب و سبک زندگی اسلامی ایرانی با مشارکت خانواده، رسانه و نهادهای ذی‌ربط
۴	تبیین اقتضائات و ویژگی‌های سبک زندگی اسلامی ایرانی در فضای مجازی و رعایت آن در تدوین و اجرای برنامه‌های درسی و تربیتی

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۶-۲	طبقه‌بندی و متناسب‌سازی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی با مراحل رشد و ویژگی‌های دانش‌آموزان و اهداف و نیازهای نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جامعه
ردیف	عنوان برنامه
۱	شناسایی، تبیین و طبقه‌بندی مراحل رشد دانش‌آموزان ایرانی با توجه به بافت و زمینه فرهنگی اجتماعی جامعه ایرانی و نظام معیار اسلامی
۲	بازطراحی و طبقه‌بندی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی (ترسیم هرم ارزش‌های اخلاقی تربیتی) و متناسب‌سازی آن با مراحل رشد و ویژگی‌های دانش‌آموزان ایرانی مبتنی بر نظام معیار اسلامی

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۸-۲	استفاده از ظرفیت برنامه‌های درسی، منابع انسانی آموزشی، شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات، کتابخانه، فرصت اردوها و فعالیت‌های برون مدرسه به ویژه مساجد و کانون‌های مذهبی برای تقویت معرفت و باور به معارف الهی به ویژه اعتقاد به توحید و معاد و ولایت و انتظار با رویکرد قرآنی، روایی و عقلانی در دانش‌آموزان
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و تدوین الگوهای نظری و اجرایی و بازتولید برنامه‌های تربیتی مدرسه با اولویت برگزاری برنامه‌های هنری و تربیتی و اردویی مبتنی بر رویکرد فطرت‌گرایی توحیدی
۲	طراحی سازوکارهای بهره‌گیری از شبکه‌های مجازی، شبکه ملی رشد، سرویس‌های برخط و غیر برخط و تولید محتوای الکترونیکی با مشارکت عوامل سهیم و مؤثر به‌ویژه دانش‌آموزان با توجه به تحولات علم و فناوری برای تقویت معرفت و باور به معارف الهی به‌ویژه اعتقاد به توحید و معاد و ولایت و انتظار

هدف عملیاتی ۳	ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار ۱-۳	بازنگری و بازتولید برنامه‌ها و محتوای آموزشی و روش‌های تربیتی برای درونی سازی و تعمیق و ترویج فرهنگ حیا، عفاف و حجاب
ردیف	عنوان برنامه
۱	تبیین و تولید برنامه جامع زیست عقیقانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) در دوره‌های تحصیلی با همکاری حوزه‌های علمیه ظرف مدت یک سال
۲	تبیین شاخص‌های زیست عقیقانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) در دوره‌های تحصیلی، رصد و ارزشیابی عملکرد دانش‌آموزان و آموزش و پرورش و استقرار برنامه‌های بهبود آن
۳	تولید و انتشار منابع آموزشی (کتاب و نشریات چاپی و الکترونیکی) درباره زیست عقیقانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) مبتنی بر اسناد تحولی
۴	تدوین برنامه تربیت و سلامت جنسی دانش‌آموزان مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و دلالت‌های برنامه جامع زیست عقیقانه

هدف عملیاتی ۳	ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار ۳-۴	ایجاد سازوکارهای لازم برای هماهنگی رسانه‌ها و تولیدکنندگان کتب و مواد آموزشی، لوازم التحریر و تجهیزات آموزشی و تربیتی در جهت ترویج فرهنگ حیا، عفاف و حجاب مناسب در دانش‌آموزان
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و اشاعه استانداردها و سازوکارهای نظارت بر تولید و توزیع مواد آموزشی، لوازم التحریر و تجهیزات آموزشی و تربیتی، ورزشی براساس برنامه جامع زیست عقیقانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) با همکاری مراجع ذی‌ربط
۲	طراحی سازوکارهای ارتباط نظام‌مند و هماهنگی بین دستگاهی به‌ویژه صدا و سیما، وزارت فرهنگ ارشاد و وزارت ارتباطات و فناوری و... با همکاری مراجع ذی‌ربط در اجرای برنامه جامع زیست عقیقانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) در دانش‌آموزان

هدف عملیاتی ۳	ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار ۳-۶	برنامه‌ریزی به منظور اقناع فکری دانش‌آموزان برای پذیرش قلبی و درونی حیا، عفاف و حجاب و عمل به آن با تبیین دیدگاه اسلام
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای توانمندسازی دانش‌آموزان و تدارک فرصت‌های تربیتی جهت پذیرش و دفاع از باورها و رفتارهای عقیقانه خود به‌ویژه در فضای مجازی و محیط‌های مخاطره‌انگیز با تأکید بر ارتقای فرهنگ مدرسه و مشارکت خانواده
۲	طراحی سازوکارهای توانمندسازی مدیران، معلمان، مربیان و مشاوران برای ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره‌ای به دانش‌آموزان آسیب‌دیده یا در معرض آسیب در حوزه زیست عقیقانه
۳	طراحی سازوکارهای توانمندسازی و جلب مشارکت خانواده در زمینه زیست عقیقانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب)

هدف عملیاتی ۴	تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی (۲ و ۵)
راهکار ۴-۲	تدوین اصول راهنما و پودمان‌های آموزشی برای تبیین نقش مدرسه، رسانه‌ها و خانواده در تأمین پیش نیازهای ورود کودک به مدرسه و ایجاد سازوکارهای لازم برای هماهنگی و همسویی آن‌ها با هم و با اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تولید بسته‌های آموزشی خانواده و دستورالعمل‌های مرتبط جهت آماده‌سازی کودکان برای ورود به مدرسه با تأکید بر مناطق دو زبانه

هدف عملیاتی ۴	تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی (۲ و ۵)
راهکار ۴-۵	اضافه نمودن درس مدیریت و سلوک مناسب خانواده به جدول برنامه درسی دوره متوسطه در تمام رشته‌ها و برای تمام دانش‌آموزان
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و تولید بسته آموزشی مدیریت خانواده و سبک زندگی در دوره دوم متوسطه برای تمام رشته‌های تحصیلی

هدف عملیاتی ۴	تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی (۲ و ۵)
راهکار ۴-۶	تهیه و تدوین محتوای آموزشی برای دانش‌آموزان جهت آشنایی با ویژگی‌ها و نیازها و وظایف خانواده در چارچوب ارزش‌ها و معیارهای اسلامی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تعیین نقش خانواده به عنوان یکی از عناصر برنامه درسی در حوزه‌های تربیت و یادگیری و در تمام پایه‌های تحصیلی و تولید رسانه‌های پشتیبان آموزش والدین
۲	تولید بسته‌های آموزشی جهت آشنایی دانش‌آموزان با نیازها و وظایف خانواده در تمام پایه‌های تحصیلی

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۱	تعمیم دوره پیش‌دبستانی به ویژه در مناطق محروم و نیازمند در حد امکان مشارکت بخش غیردولتی با تأکید بر آموزش‌های قرآنی و تربیت بدنی و اجتماعی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و تولید برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی با تأکید بر آموزش‌های قرآنی، تربیت بدنی، اجتماعی و زبان فارسی

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۳	توانمندسازی دانش‌آموزان ساکن در مناطق محروم روستاها، حاشیه شهرها، عشایر کوچ‌نشین و همچنین مناطق دو زبانه با نیازهای ویژه با تأکید بر ایجاد فرصت‌های آموزشی متنوع و باکیفیت
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید بسته‌های یادگیری ویژه کلاس‌های مناطق محروم، دو زبانه و چندپایه مبتنی بر برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و نظارت بر اجرای آن
۲	طراحی سازوکارهای ایجاد انعطاف در برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری برای پاسخ به نیازهای دانش‌آموزان مناطق محروم، دو زبانه و چندپایه

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۵	اختصاص حداقل ۱۰ درصد و حداکثر ۲۰ درصد از برنامه‌های آموزشی به معرفی حرفه‌ها، هنرها، جغرافیا، آیین و رسوم، نیازها و شرایط اقلیمی و جغرافیایی استان‌ها به ویژه مناطق روستایی و عشایری با رعایت استانداردهای ارتقای کیفیت و تقویت هویت اسلامی - ایرانی دانش‌آموزان در چارچوب ایجاد کارآمدی و تقویت هویت ملی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین چارچوب برنامه درسی در سطح مدرسه و توانمندسازی ارکان مدرسه برای اجرای آن
۲	تولید شاخص‌ها و طراحی سازوکارهای نظارت و پایش تولید و اجرای برنامه درسی سطح مدرسه

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۶	طراحی و تدوین برنامه آموزشی متناسب با نیازها و نقش‌های دختران و پسران
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید سند حاکم فرا حوزه‌ای هویت جنسیتی
۲	طراحی و اجرای آموزش‌های توانمندسازی و مهارتی ویژه دختران دانش‌آموز

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۷	طراحی و تدوین برنامه تعلیم و تربیت انعطاف‌پذیر متناسب با ویژگی‌های شخصیتی و محیطی و استعدادهای گوناگون دانش‌آموزان به منظور شکوفایی استعدادهای خاص و افزایش کارآمدی آن‌ها
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای پروژه‌های آزاد برحسب استعدادهای دانش‌آموزان با رویکرد نیمه تجویزی
۲	طراحی و اجرای برنامه‌ریزی درسی منطقه‌ای ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش
۳	طراحی سازوکارهای شناسایی، هدایت و تربیت استعدادهای گوناگون دانش‌آموزان

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۶-۱	ایجاد، توسعه و غنی سازی واحد اطلاعات و منابع آموزش و پرورش در سطح مدرسه (از قبیل کتابخانه، آزمایشگاه و کارگاه، شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات)
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید استاندارد منابع آموزشی و تربیتی و ارزیابی و انتشار فهرست منابع آموزشی تربیتی استاندارد و تجهیز کتابخانه‌ها، آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها با مشارکت مراجع و نهادهای ذی ربط
۲	ایجاد ظرفیت‌های جدید آموزشی، تربیتی و ورزشی در مدرسه با مشارکت ارکان مدرسه (مثل اتاق‌های بازی و ...)
۳	ایجاد بانک اطلاعاتی و آزمایشگاه دیجیتالی در مدارس حاوی مواد چند رسانه‌ای در ابعاد مختلف (آموزشی، مشاوره‌ای و ...) و ارائه خدمات لازم به معلمان، کارکنان، دانش آموزان و خانواده
۴	تربیت نیروی انسانی تکنولوژیست آموزشی برای مدارس و مناطق آموزشی

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۶-۲	تقویت و توسعه تعاملات نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با جامعه و سایر دستگاه‌ها و نهادها از طریق گسترش ساختار تلفیقی و مسئله محور در ضمن طراحی و اجرای برنامه‌های درسی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید برنامه درسی تلفیقی (یکپارچه) و مسأله محور با استفاده از ظرفیت سایر دستگاه‌ها و نهادها ^۱
۲	ایجاد سازوکارهای قانونی و ساختار مناسب در تولید و اجرای برنامه درسی در محیط واقعی کار با مشارکت سایر نهادها و دستگاه‌ها

^۱ - از فعالیت‌های سرآمد تولید برنامه درسی با رویکرد انطباق می باشد.

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۶-۳	ایجاد موزه و نمایشگاه علم و فناوری در هر یک از شهرستان‌ها تا پایان برنامه ششم به منظور فراهم آوردن زمینه مشاهده و تجربه فزون‌تر دانش‌آموزان و عینی‌تر کردن محتوای آموزشی کتب درسی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی اصول و ویژگی‌های محتوای یادگیری موزه و نمایشگاه مبتنی بر حوزه‌های تربیت و یادگیری
۲	طراحی سازوکارهای حقوقی و برنامه‌ای برای استفاده نظامند از ظرفیت موزه‌ها، نمایشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری، پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی و ... موجود کشور مبتنی بر حوزه‌های تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۶-۴	ساماندهی و مدیریت بر فعالیت موسسات و آموزشگاه‌های آزاد وابسته به وزارت آموزش و پرورش بازنگری و بازتولید محتوای برنامه‌های آموزشی آن‌ها همسو با اهداف و برنامه‌های تحولی آموزش و پرورش و نظارت و ارزیابی مستمر بر عملکرد آن‌ها و هماهنگی و همکاری با دستگاه‌های ذی‌ربط برای ایجاد همسویی سایر آموزشگاه‌ها با اهداف برنامه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین استانداردهای تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی و تربیتی مؤسسات و آموزشگاه‌های آزاد (و سامانه‌های آموزشی مربوطه) متناسب با اهداف و برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و نظارت، ارزشیابی و رتبه‌بندی مؤسسات و آموزشگاه‌های آزاد
۲	ایجاد سازوکارهای قانونی برای الزام و تشویق مؤسسات و آموزشگاه‌های آزاد به رعایت استانداردها و حمایت از تولیدات مطابق با استاندارد

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۵-۶	تنظیم و اجرای برنامه جامع کارآفرینی و مهارت‌آموزی برای تمام دوره‌های تحصیلی به‌ویژه دانش‌آموزان دوره متوسطه تا پایان برنامه پنجم توسعه در برنامه درسی و آموزشی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای برنامه جامع کارآفرینی و مهارت‌آموزی برای تمامی دوره‌های تحصیلی مبتنی بر برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری کار و فناوری

هدف عملیاتی ۷	افزایش نقش مدرسه به عنوان یکی از کانون‌های پیشرفت محلی، به‌ویژه در ابعاد فرهنگی - اجتماعی (۱، ۲، ۵ و ۷)
راهکار ۱-۷	فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای نقش‌آفرینی مدرسه به عنوان کانون کسب تجربیات تربیتی محله و جلوه‌ای از جامعه اسلامی و حیات طيبة با تفویض اختیار و مسئولیت به آن
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین ویژگی‌ها، شاخص‌ها و استانداردهای مدرسه در تراز سند تحول و برنامه درسی ملی و بازنگری برنامه‌های آموزشی، تربیتی و ورزشی بر اساس استانداردها

هدف عملیاتی ۸	افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت عمومی و مدرسه و معلمان و دانش آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی (۵، ۲ و ۷)
راهکار ۸-۵	تبیین دستاوردهای علمی و فنی تمدن اسلامی-ایرانی در برنامه های درسی و آموزشی و تقویت باور و روحیه مسئولیت پذیری دانش آموزان برای تحقق تمدن نوین اسلامی در راستای دستیابی به جامعه عدل مهدوی (عج)
ردیف	عنوان برنامه
۱	تبیین و تعمیق دامنه مفاهیم کلیدی فرهنگ و تمدن اسلامی و جامعه عدل مهدوی و دلالت های آن در برنامه های درسی حوزه های تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۸	افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت عمومی و مدرسه و معلمان و دانش آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی (۵، ۲ و ۷)
راهکار ۸-۸	مشارکت فعال آموزش و پرورش در مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه از قبیل شیوع بیماری های فراگیر زلزله رفع بیسوادی حاکمیت قوانین و مقررات حفظ و پاکیزگی محیط زیست خدمت به محرومین حرکت های خیرخواهانه مردمی و انقلابی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید بسته های یادگیری ویژه مواقع بحران و بلایای طبیعی (بیماری های فراگیر، زلزله و ...)
۲	ایجاد تمهیدات لازم و سازوکارهای قانونی و برنامه ای استفاده از مدرسه و سایر مراکز آموزشی و پرورشی به عنوان کانون محلی مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه
۳	توانمندسازی دانش آموزان و معلمان برای مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه
۴	ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره و روانشناختی به دانش آموزان و اولیای آن ها در مواقع بحران

هدف عملیاتی ۹	جلب مشارکت ارکان سهیم و موثر و بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۵، ۲ و ۷)
راهکار ۹-۱	ایجاد تسهیلات قانونی و سازوکارهای تشویقی و انگیزشی لازم اعم از مادی و معنوی برای بسط فرهنگ نیکوکاری و تعاون مشارکت پذیری و مشارکت جویی در جامعه و در بین دانش آموزان با الهام از آموزه های دینی با تأکید بر استفاده مناسب از ظرفیت کتاب های درسی مجلات و رسانه های آموزشی و برگزاری اردوهای جهادی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید محتوا با موضوعات نیکوکاری و تعاون، مشارکت پذیری و مشارکت جویی با الهام از آموزه های دینی
۲	تدوین سازوکارهای قانونی و تشویقی و انگیزشی لازم اعم از مادی و معنوی برای بسط فرهنگ نیکوکاری و تعاون، مشارکت پذیری و مشارکت جویی با الهام از آموزه های دینی

هدف عملیاتی ۹	جلب مشارکت ارکان سهیم و موثر و بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۵، ۲ و ۷)
راهکار ۹-۳	توسعه مشارکت بخش های دولتی و غیردولتی در انجام امور مربوط به تولید، چاپ و توزیع مواد و منابع آموزشی در چارچوب سیاست های آموزش و پرورش با تأکید بر سیاست تولید بسته های آموزشی و سیاست چند تألیفی در کتاب های درسی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و استقرار نظام نامه چند تألیفی در تولید منابع یادگیری

هدف	بازمهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح
عملیاتی ۱۱	شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیتی و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش (۸ و ۱، ۲، ۴، ۷)
راهکار	ایجاد نظام ارزیابی صلاحیت معلمان شامل شایستگی‌های اخلاقی اعتقادی انقلابی حرفه‌ای و تخصصی و ارزشیابی متناسب با مبانی و اهداف سند تحول راهبردی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان متناسب با برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری

هدف	باز مهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح
عملیاتی ۱۱	شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیتی و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش (۸ و ۱، ۲، ۴، ۷)
راهکار	استقرار سازوکارهای ارتقای توانمندی‌های معلمان برای مشارکت مؤثر آنان در برنامه‌ریزی درسی در سطح مدرسه به ویژه سازوکارهایی که به تقویت حرفه‌ای آنان می‌انجامد.
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین، تصویب و اجرای آیین‌نامه مشارکت معلمان در بخش تجویزی، نیمه تجویزی و غیرتجویزی برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و حمایت از مشارکت آنان

هدف عملیاتی ۱۱	باز مهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیتی و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش (۷، ۴، ۲، ۱ و ۸)
راهکار ۱۱-۱۱	مشارکت فعال در تعاملات بین‌المللی با اولویت جهان اسلام و انعکاس نظریات و تجربیات موفق داخلی در محافل و مراکز علمی جهانی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین اصول و چارچوب مشارکت دو سویه نهادهای علمی پژوهشی بین‌المللی به ویژه جهان اسلام با آموزش و پرورش مبتنی بر نظام معیار اسلامی

هدف عملیاتی ۱۵	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار ۱۵-۱	تدوین منابع علوم انسانی مبتنی بر جهان بینی اسلامی و با هدف توانمندسازی، تعالی و مدیریت فرد و جامعه
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای کرسی‌های آزاد اندیشی، نقد و نظر و نظریه‌پردازی در حوزه علوم انسانی مبتنی بر جهان بینی اسلامی به منظور پایش نیازها و تحولات و ترویج آن در برنامه‌های درسی، آموزشی و تربیتی با مشارکت صاحب‌نظران حوزه و دانشگاه

هدف	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
عملیاتی ۱۵	مبتنی بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار	تدوین برنامه به منظور فرهنگ سازی در جهت تبیین و تقویت منزلت علوم انسانی و پرهیز از غلبه رویکرد تجربی و فنی
۱۵-۲	در دوره های آموزش رسمی عمومی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تصویب خط مشی های توسعه متوازن رشته های تحصیلی دوره دوم متوسطه نظری با رویکرد تقویت رشته علوم انسانی با تکیه بر سیاست های آینده نگرانه اشتغال

هدف	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی
عملیاتی ۱۵	بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار	شناسایی استعداد های برتر و هدایت آن ها به ادامه تحصیل در رشته های علوم انسانی و زمینه سازی برای تقویت و تعمیق
۱۵-۳	فعالیت های علمی پژوهشی آن ها در دوره های آموزش عالی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکار های حمایت و توانمند سازی استعداد های برتر رشته های علوم انسانی در فعالیت های علمی پژوهشی و ورود به بازار کار

هدف عملیاتی	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
۱۵	مبتنی بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار	اصلاح و بازتدوین متون و مواد آموزشی دروس علوم انسانی در سطوح مختلف براساس آموزه‌ها و معارف دینی و با مشارکت حوزه‌های علمیه
۱۵-۵	
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازطراحی بسته‌های یادگیری رشته علوم و معارف اسلامی با مشارکت حوزه‌های علمیه و سایر دستگاه‌های مرتبط

هدف عملیاتی	تنوع بخشی در ارائه خدمات آموزشی و فرصت‌های تربیتی متناسب با مصالح جامعه، نیازها و علایق دانش‌آموزان در راستای شکوفایی استعدادهای آن‌ها (۳، ۲ و ۷)
۱۶	
راهکار	ایجاد تنوع در فرصت‌های تربیتی در مراکز آموزشی و تربیتی برای پاسخ‌گویی به نیازهای دانش‌آموزان
۱۶-۱	
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای شناسایی و بکارگیری ظرفیت بخش غیردولتی در تولید بسته‌های یادگیری و ارائه خدمات علمی، فرهنگی، هنری، سلامت و ورزشی بر اساس استانداردهای مصوب
۲	تولید بسته‌های متنوع یادگیری مبتنی بر حوزه‌های تربیت و یادگیری و غنی‌سازی فعالیت‌ها (تجویزی و نیمه تجویزی و غیرتجویزی) متناسب با نیازها و علایق و توانمندی‌های دانش‌آموزان با مشارکت بخش غیردولتی
۳	بازطراحی و یک‌پارچه‌سازی فعالیت‌های تربیتی در سطح مدرسه به منظور غنی‌سازی فرصت‌های یادگیری (علمی، فرهنگی، هنری، سلامت و ورزشی) با مشارکت دانش‌آموزان برای پاسخگویی به نیازهای آنان در هر یک از دوره‌های تحصیلی
۴	طراحی سازوکارهای خلق فرصت‌های یادگیری از سوی دانش‌آموزان برای پاسخگویی به نیازهای آنان

هدف عملیاتی ۱۶	تنوع بخشی در ارائه خدمات آموزشی و فرصت های تربیتی متناسب با مصالح جامعه، نیازها و علایق دانش آموزان در راستای شکوفایی استعداد های آن ها (۳، ۲ و ۷)
راهکار ۱۶-۲	رعایت اقتضائات هویت جنسیتی (پسران و دختران) و ویژگی های دوران بلوغ دانش آموزان در برنامه های درسی و روش ها و برنامه های تربیتی ضمن توجه به هویت مشترک آنان
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای آموزش های توانمندسازی ویژه دختران و پسران دانش آموز منطبق با برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۱۷	ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری های نوین (۳، ۲، ۱ و ۷)
راهکار ۱۷-۲	تولید و به کارگیری محتوای الکترونیکی متناسب با نیاز دانش آموزان و مدارس با مشارکت بخش دولتی و غیردولتی و الکترونیکی کردن محتوای کتاب های درسی براساس برنامه درسی ملی (با تأکید بر استفاده از ظرفیت چند رسانه ای) تا پایان برنامه پنجم توسعه کشور
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید محتوای الکترونیکی مورد نیاز برنامه های درسی و بسته های یادگیری با مشارکت بخش های دولتی و غیردولتی با تأکید بر استفاده از ظرفیت چند رسانه ای
۲	بازطراحی شبکه آموزشی تربیتی رشد به مثابه شبکه ملی آموزش و پرورش

هدف عملیاتی ۱۷	ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری‌های نوین (۳، ۲، ۱ و ۷)
راهکار ۱۷-۳	اصلاح و به‌روزرآوری روش‌های تعلیم و تربیت با تأکید بر روش‌های فعال، گروهی، خلاق با توجه به نقش الگویی معلمان
ردیف	عنوان برنامه
۱	شناسایی و به‌کارگیری ظرفیت فناوری‌های نوین در طراحی برنامه درسی و تولید مواد آموزشی و به‌روزرآوری روش‌های تعلیم و تربیت
۲	طراحی و ایجاد سازوکارهای لازم برای جمع‌آوری داده‌ای حجیم، ایجاد شبکه دانشی، تحلیل داده‌ها و استفاده از هوش مصنوعی برای بومی‌سازی تجربیات، بازمهندسی سیاست‌ها و اصول حاکم بر برنامه‌های درسی و تربیتی در سطح ملی و بین‌المللی

هدف عملیاتی ۱۹	استقرار نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۷، ۲ و ۴)
راهکار ۱۹-۲	طراحی و اجرای نظام ارزشیابی نتیجه‌محور براساس استانداردهای ملی برای گذر از دوره‌های تحصیلی و رویکرد ارزشیابی فرآیند محور
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تصویب استانداردهای ملی عملکرد دانش‌آموزان بر اساس اهداف دوره‌های تحصیلی
۲	ارزشیابی از عملکرد دانش‌آموزان و هنرجویان به صورت دوره‌ای در سطح ملی بر اساس استانداردها و با مشارکت نهادهای ذی‌ربط

هدف عملیاتی ۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها (۱، ۷ و ۲)
راهکار ۲۱-۱	اصلاح و بازنگری ساختار دوره‌های آموزشی بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازآرایی شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی دوره متوسطه با توجه به مطالعات و تجارب موفق جهانی

هدف عملیاتی ۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها (۱، ۷ و ۲)
راهکار ۲۱-۶	تحول در ساختار و مدیریت زمان آموزش در مدارس و تعیین و متناسب‌سازی ساعات و روزهای آموزشی در طول هفته
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازنگری در عناوین جدول و ساعات دروس دوره‌های مختلف تحصیلی مبتنی بر برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها (۱، ۷ و ۲)
راهکار ۲۱-۹	حاکمیت برنامه محوری به جای کتاب محوری و تولید بسته آموزشی در برنامه‌های درسی با رعایت اصل معلم محوری
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین، تصویب و انتشار استانداردهای بسته‌های یادگیری متناسب با برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری
۲	تهیه اصول، چارچوب و ضوابط مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی در تولید بسته‌های یادگیری

استلزامات

۱. وزارت آموزش و پرورش موظف است کلیه برنامه‌های سالانه معاونت‌ها، سازمان‌ها، ادارت کل و مراکز خود را براساس مفاد برنامه این زیرنظام، تنظیم و اجرا نماید.
 ۲. وزارت آموزش و پرورش موظف است برای تحقق اهداف و برنامه‌های زیرنظام برنامه‌درسی، استلزامات حقوقی، قانونی و پشتیبانی آن را با مشارکت سایر دستگاه‌ها و مراجع ذی‌ربط فراهم آورد.
 ۳. وزارت آموزش و پرورش موظف است فرآیند بازنگری، اصلاح، ترمیم و به‌روزرسانی برنامه درسی ملی را بر اساس نتایج ترمیم و به‌روزرسانی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به انجام رساند و برای بررسی و تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.
 ۴. اعتبار موردنیاز برای اجرای مفاد این برنامه از سرجمع اعتبارات برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط در وزارت آموزش و پرورش تأمین خواهد شد. در موارد اصلاحی و نوآورانه، با هماهنگی مراجع ذی‌ربط، منابع موردنیاز در بودجه‌های سنواتی وزارت آموزش و پرورش پیش‌بینی شود.
 ۵. نظارت اجرایی و عملیاتی این برنامه، توسط وزارت آموزش و پرورش و واحدهای ذی‌ربط آن، انجام می‌شود و نظارت و ارزشیابی راهبردی برعهده شورای عالی آموزش و پرورش می‌باشد.
 ۶. وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش عملکرد این زیرنظام را دو سالانه به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.
 ۷. با توجه به مفاد فصل هشتم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، هرگونه تغییر در برنامه این زیرنظام، پس از بررسی در کمیسیون ذی‌ربط به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.
- موضوع: برنامه زیرنظام برنامه درسی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران در نهصد و هشتاد و هشتمین (۹۸۸) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۹/۱۲/۴ به تصویب رسید.

محسن حاجی میرزایی
رئیس جلسه

محمود امینی
دبیرشورا

برنامه زیرنظام برنامه درسی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران مورد تأیید است، به اجرا گذاشته شود.

حسن روحانی
رئیس جمهور و رئیس شورای عالی آموزش و پرورش